

RECENZIO

Egy hivatás ABC-je (Recenzió Horváth József, Kovács Gábor és Kovács István azonos című könyvéről)

The ABC of the police profession
(Review of the book of the same title by József Horváth,
Gábor Kovács and István Kovács)

Tegyey Andrea Cecília

tanácsadó szakpszichológus, doktorandusz
Zala Vármegyei Rendőr-főkapitányság
Nemzeti Közszerződési Egyetem,
Rendészettudományi Doktori Iskola
tegyey.andi@gmail.com

Absztrakt

Cél: A Ludovika Kiadónál megjelenő *Egy hivatás ABC-je* című könyv, a rendőri gyakorlathoz kapcsolódó dilemmákat, morális és alapvető szakmai kérdéseket feszegeti.

Módszertan: A könyv Dr. Horváth József ny. r. vezérőrnagy tollából 2003-ban megjelent *Szolgálj tisztességgel! Gondolatok a rendőri hivatás etikájáról* című művének átdolgozott verziója. A könyv sajátos struktúrája a rendészeti feladatelátáshoz kapcsolódó fogalmakat ABC sorrendbe szedve részletezi, így az olvasó saját érdeklődésének megfelelően szemezgethet a különböző témakörök között.

Megállapítások: Az utóbbi évtizedek globális változásai és a speciális rendészeti beavatkozást igénylő események (például migráció, pandémia, háború stb.) hatást gyakoroltak a rendvédelmi szerveknél dolgozók attitűdjére és a szervezeti kultúrára (Farkas et al., 2018; Farkas & Horváth, 2022). A könyv ehhez dinamikusan illeszkedő megállapításokkal szolgál, ezért a szervezetbe újonnan belépők és a tagok is érdeklődéssel böngészhetik a szerzők megállapításait.

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2023. 06. 09. Átdolgozás: 2023. 08. 21.
Elfogadás: 2023. 08. 29.

Érték: A könyv rendhagyó jellege mellett kiemelkedik azon megközelítésével, hogy az olvasót önreflexióra, új megállapítások befogadására és diszkuszióra ösztönözi.

Kulcsszavak: oktatás, rendőrség, etika

Abstract

Aim: The ABC of the police profession, published by Ludovika Publishing, explores the dilemmas, moral and fundamental professional issues related to police practice.

Methodology: The book is a revised version of ‘Serve with Integrity – Thoughts on the Ethics of the Police Profession’ by Dr. Major General József Horváth, published in 2003. The specific structure of the book details the concepts related to the performance of police duties in alphabetical order, so that the reader can browse through the various topics according to their own interests.

Findings: The global changes of recent decades and events requiring special law enforcement intervention (e.g. migration, pandemics, war, etc.) have had an impact on the attitudes and organisational culture of law enforcement personnel (Farkas et al., 2018; Farkas & Horváth, 2022). The book provides findings that are dynamically adapted to this, and therefore newcomers and members of the organisation may browse the authors’ findings with interest.

Value: In addition to its unconventional nature, the book stands out for its approach, which encourages self-reflection, new insights and discourse.

Keywords: education, police, ethic

Bevezetés

Húsz évvel ezelőtt, azaz 2003-ban jelent meg először Dr. Horváth József tollából a *Szolgálj tisztességgel! Gondolatok a rendőri hivatás etikájáról* című könyv, miként arra a jelen recenzió tárgyául szolgáló kötet maga is kitér. Az eltelt évtizedek jelentősen átalakították világunkat (technológiai, politikai és jogszabályi téren egyaránt), illetve olyan világtörténelmi jelentőségű események zajlottak és zajlanak (migráció, pandémia, háború), amelyek magától értetődően nyomot hagytak a társadalomban, ezáltal a rendészeti szervezetekben, így a magyar rendőrség szervezetében. Ennek okán kijelenthetjük, hogy szükségserűvé vált a tartalom újragondolása annak érdekében, hogy a rendvédelmi szervekhez újonnan jelentkezőkhöz is szólni tudjon, vagyis ha úgy tetszik: az új generációt is megszólítsa.

A könyv tartalomjegyzékét megnézve, majd felépítését alaposabban megvizsgálva egyértelműen kirajzolódik, amit a szerzők később többször is megfogalmaznak: ez nem egy tankönyv, és nem is egy olyan tudományos leírás, amely a rendőrséget vagy a rendőr szakmai munkát valamely konkrét aspektusból vizsgálná, hanem túlmutat az etikai oktatás kérdéskörén. A címszavak alatt megjelenő fogalommeghatározások mellett szemléletes példák és saját élmények teszik egyedivé a művet. A tartalmat böngészve kitűnik, hogy a tárgyilagos fogalmaknak, mint az „*adminisztráció*”, „*diszkrimináció*”, „*házirend*”, éppúgy helyük van, mint a sokkal kevésbé egzakt módon leírható „*egyensúly*”, „*lelkiismeret*” vagy „*tudás*” címszavaknak. A sajátos szerkezet amellet, hogy felkeltheti az olvasó érdeklődését, egyúttal struktúrát is teremt, így a látszólag egymáshoz nem illő fogalmak végül szervesen összekapcsolódnak.

A könyvet olvasva pedig egyértelművé válik, hogy valóban nem a klasszikus értelemben vett tankönyvet tartjuk a kezünkben, sokkal inkább a szerzők által megélt élmények és évtizedes tapasztalatok szülte gondolatok, elmélkedések és útmutatások elegáns csokorba gyűjtését. Voltaképpen a kötet nem más, mint a rendőri hivatás ABC-je, amely precíz betűrendbe sorakoztatva kalauzolja végig az olvasót a rendőri hivatás olyan szegmenseibe, amelyek látszólag magától értetődők, s paradox módon sok esetben mégsem kimondottak.

A könyv egyik legnagyobb erőssége, hogy önmagára reflektálva ösztönöz gondolkodásra, diszkusszióra. A szerzők szavaival élve „*nem egy éjszakás kaland*”, s elmondható, hogy bár terjedelmét tekintve viszonylag könnyen befogadható (az egyes fejezetek önmagukban gördülékenyen, rövid idő alatt végig böngészhető), azonban felületes olvasással annak tartama mélységeiben mégsem átérezhető. Éppen ezért érdemes megállni, elidőzni, átrágni a gondolatok és tovább gondolni a mondanivalót.

A könyv sajátosnak ható szerkezeti felépítése azért előnyös, mert engedi az olvasót kalandozni, hogy ne egyik oldalról a másikra, és pontról-pontra haladjon, hanem potenciálisan érdeklődésének megfelelően csapongjon az egyes szócikkek között. Így szabadon választhat a számára aktuálisabb, relevánsabb elemek között, avagy elmélyülési igényének megfelelően haladhat és vethet össze tartalmakat, vizsgálhatja meg a néha a szerzők szerint is ellentétes, vagy csupán csak annak ható ismereteket.

A könyv elsősorban a pályájuk küszöbén állókhoz, s leginkább a leendő rendőrtiszteknek szól, azonban szakmai tapasztalattal rendelkezők számára is releváns tartalmi elemek jelennek meg, amelyek megállásra, át- és újragondolásra készíthetnek. Mivel nyíltan – bár nem túlzóan elmélyedve – foglalkozik a hivatás sokfelől eredő nehézségeivel (etikai kérdések, szervezeti elvárások), ezért közösséget teremthet az olvasók között: nincsenek egyedül kérdéseikkel,

kételyeikkel, vívódásaikkal. Ugyanakkor bizonyos esetekben rávilágíthat arra, hogy a hétköznapiakban nehezen megélt szervezeti elvárásoknak milyen praktikus okai vannak, amely mindennapos problémákat képes más megvilágításba helyezni. Fontos, hogy a szerzők nem egyetértést várnak el az olvasótól, sokkal inkább nyitottságot arra, hogy az általuk adott válaszok éppúgy relevánsak lehetnek, avagy ezek lehetséges megközelítések, amelyek szükségszerűen nem mindig egyeznek az olvasóéval, hiszen más tapasztalások birtokában vannak.

A hangsúly a kötetben minimálisan eltolódni tűnik a bűnügyi szakterület irányába, amely ugyanakkor nem jelenti azt, hogy ne érintené a rendészethez kapcsolódó specifikus kérdésköröket vagy akár általános problémákat.

Összességében érzékelhető, hogy a szerzők hisznek a szervezetben, és hisznek a jövőben, az új generációban – ez az optimista felhang áthatja az írás egészét –, egyúttal mégsem rejtik véka alá a nehézségeket és az aggodalmakat. Sőt, rendkívüli módon nem csupán írnak a hibázás lehetőségéről, de ezt deklaráltnan elismerik a fejlődés szükséges velejárójának, amelyből okulni, ezáltal építkezni is lehet.

Ugyancsak fontos, hogy többször érinti a pszichológia tárgykörébe eső kérdésköröket, amelyek lehetőséget teremtenek arra, hogy a mentális egészségről, az önmagunkra való odafigyelésről, a számunkra megfelelő egyensúly megteremtésének szükségességéről és a reális önismeretről kezdjünk gondolkodni, kommunikálni. Számos esetben emelkedik ki az önismeret fontossága, és nem egy esetben mondja ki nyíltan a kötet, hogy a munka és magánélet közti egyensúly stabil megteremtése, az önmagunkra fordított idő nemcsak fontos, de egyúttal hosszútávon védelmet is jelent a rendőri hivatást vállalók számára úgy a munkában látott, tapasztalt és megélt történésekkel szemben, mint a szervezet sajátosságaiából eredő stresszel való megküzdés szempontjából.

Ezen a ponton érdemes megjegyezni, hogy ez a fajta mentális egészséget előtérbe helyező szemlélet az, amely révén a kötet az újonnan pályára lépők, vagyis a „Z-generáció” számára is hiteles forrássá válhat, hiszen számos kutatás alátámasztja, hogy a mai pályakezdők számára kiemelt prioritás a munka-magánélet egyensúlyának megteremtése. Megjegyzendő, hogy a könyv szerkezeti felépítése szintén kedvező lehet ezen generációnak.

A könyv egyik legnagyobb ereje, hogy párbeszédre inspirál. Ehhez a párbeszédhez azonban az oktatás keretei között feltétlenül szükséges olyan facilitátorként működő oktatóknak, illetve mentoroknak a bevonása, akik maguk is készen állnak arra, hogy a szerzők példája szerint, saját tapasztalataik mentén, kendőzetlen őszinteséggel adják át a stafétát az új generáció képviselőinek, illetve bemutassák azt, hogy a látszólag ritkának, elvontnak tűnő esetek mennyiben képezik részét a mindennapoknak.

Szolgálj tisztességgel! A kötetet végig böngészve és leginkább végig gondolva, önmagunkban át- és megdolgozva rájövünk, hogy a megkapó cím valójában éppúgy takar mélyreható etikai kérdésekre adott választ, mint a szürke hétköznapok sodrásában megélt kapaszkodót, mottót.

Annak ellenére, hogy a kötet legfőképp a tisztjelölt pályakezdők számára ad megszívlelendő útmutatást és bizonyos keret- és szabályrendszert, azonban a könyv hasznos lehet a tiszthelyettesi állomány tagjai számára is, illetve a vezetői pályájukat még meg nem kezdő, ambiciózus tisztek számára is iránymutató lehet, hiszen nemcsak új gondolatokkal gazdagodhatnak belőle, de egyfajta szemléletet is magukévá tehetnek általa. Ugyanakkor izgalmas lehetőséget is kínál a rendőri hivatásról való disputa megindulásának, a szerzőkkel való vitának.

Felhasznált irodalom

Horváth J., Kovács G. & Kovács I. (2022). *Szolgálj tisztességgel! Becsülettel a haza szolgálatában*. Magyar Rendészettudományi Társaság.

Farkas J., Krauzer E. & Kovács G. (2018). A rendőrség szervezeti kultúrája. *Belügyi Szemle*, 66(12), 71–81. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2018.12.5>

Farkas J. & Horváth J. (2022). *A rendészeti szervezeti kultúra többszemponú megközelítése*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Tegyei A. C. (2024). Egy hivatás ABC-je. (Recenzió Horváth József, Kovács Gábor és Kovács István azonos című könyvéről). *Belügyi Szemle*, 72(7), 1313–1318. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2024.v72.i7.pp1313-1318>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Tegye Andrea Cecília, aki a tegyey.andi@gmail.com e-mail címen érhető el.